

Opublikowane na: Mława (mlawa.pl)

Autor: Krzysztof Napierski

Muzeum zaprasza na zwiedzanie stałej ekspozycji archeologicznej

Publikowane od
16.08.2021 10:24:57

W Muzeum Ziemi Zawkrzejskiej w Mławie od 18 czerwca 2021 r. można zwiedzać zmodernizowaną ekspozycję stałą „Archeologia Ziemi Zawkrzejskiej”.

Głównym zadaniem modernizacji było wprowadzenie scenariusza ekspozycji i tematyki zwiedzania. Zbiory archeologiczne Muzeum umożliwiły zgrupowanie zabytków powiązanych chronologicznie w obrębie jasno wytyczonych stref tematycznych. Od momentu wejścia na wystawę gość muzealny jest w stanie samodzielnie i intuicyjnie podążać zgodnie z założeniami ekspozycji. Efekt taki został uzyskany poprzez zastosowanie technik kompozycji i aranżacji przestrzennej.

Na ekspozycji prezentowane są najciekawsze obiekty ze zbioru, liczącego kilka tysięcy zabytków archeologicznych, który obejmuje wytwory ludzkich rąk datowane od przedrodzajnej epoki kamienia (8000-4500 l. p.n.e.) po późne średniowiecze (XIV-XV w.). W kolekcji najstarsze są kamienne narzędzia sprzed 4000-6000 lat: granitowe toporki i krzemienne siekiery.

W przestrzeni dedykowanej epoce brązu (1800-700 l. p.n.e.) interesujący jest granitowy, okazały topór z guziczkowatym obuchem, znaleziony w Górze, uznawany za symbol władzy. Ponadto rzadkie rogowe motyki oraz narzędzia, w tej grupie na uwagę zasługuje przypadkowe znalezisko – siekierka z geometrycznym ornamentem u nasady na trzonek, datowana na wczesne żelazo (700-500 l. p.n.e.). O towarzyszącej człowiekowi od najdawniejszych czasów potrzebie otaczania się pięknymi przedmiotami świadczą zdobione bransolety z brązu. To najstarsze części kolekcji uzupełniają gliniane naczynia kultury łużyckiej.

Ważnym elementem wystawy jest rekonstrukcja grobowca księżycowego typu Lubieszewo z I w. n.e., odkrytego w 1978 r. w Zgliczynie Pobodzym. Bogato wyposażony pochówek szkieletowy był pierwszym tego typu obiektem, odkrytym w północno-wschodniej Polsce.

O udziale grup ludzi tu mieszkających w wymianie handlowej w pierwszych wiekach naszej ery świadczą nie tylko importy rzymskie: brązowe i szklane naczynia, ale również znaleziska starożytnych monet.

Najliczniejszą grupą obiektów na wystawie stanowi wyposażenie zespołów grobowych, pozyskane na wielokulturowych cmentarzyskach w Stupsku (II w. p.n.e.-IV w. n.e.), Dębku (II w. p.n.e.-IV w. n.e.) i Modle (I.-IV w. n.e.), użytkowanych przez ludność kultury przeworskiej, utożsamianą z ludem Wandalów, a następnie przez ludność kultury wielbarskiej, identyfikowaną z ludem Gotów.

Ludność kultury przeworskiej (II w. p.n.e. - II w. n.e.) stosowała obrządek ciałoopalny, zgodnie z ówczesnymi wierzeniami zmarłych wyposażano w przedmioty codziennego użytku. W dobrze zachowanych i bogato wyposażonych pochówkach odkryto liczne naczynia gliniane, wśród nich na stanowisku w Modle wyjątkowo czarna popielnica z wklęsłym dnem, zdobionym rytym motywem solarnym. W dobrze zachowanych obiektach znajdują się m.in.: gliniane przęśliki, igły, dętka, szydła, noże, brzytwy, osłoki kamienne, krzesaki, ozdobne szpile kościane i brązowe. W męskich pochówkach występują charakterystyczne elementy rytualnie niszczonego uzbrojenia: groty włóczni, oszczepów, miecze, okucia tarcz, nity oraz ostrogi, kabłkowe i dużo rzadsze krzesłowane. Na stanowisku w Stupsku odkryto zespół grobowy pełnozbrojnego wojownika z I w. n.e., zapewne dowódcy drużyny, wyposażonego m.in. w żelazny miecz z pochwą, włócznię oraz tarczę z centralnym, półkolistym wzmocnieniem.

Do najbardziej charakterystycznych cech kultury wielbarskiej (od II w. n.e.) zalicza się stosowanie w obrządku pogrzebowym baryturalizmu – zarówno pochówków szkieletowych, jak i kremacji. Odmienne niż u ludów kultury przeworskiej, obowiązuje zakaz wkładania do grobów przedmiotów wykonanych z żelaza, czyli elementów uzbrojenia i narzędzi.

Wśród darów grobowych znalazły się natomiast bogate zestawy elementów kobiecego stroju: fibule, paciorki szklane i bursztynowe, wisiorki, bransolety. Na szczególną uwagę zasługuje zbiór dobrze datowanych żelaznych i brązowych zapinek, służących do spinania szat i jednocześnie będących ozdobą kobiecego i męskiego stroju. To jedna z cenniejszych kolekcji rzemiosła z okresu rzymskiego w zbiorach muzealnych na Mazowszu.

Przejście do średniowiecza wyznacza jeden z najcenniejszych obiektów prezentowanych na ekspozycji archeologicznej. To kamienna, wczesnopiastowska rzeźba – bóstwo pogańskie z Małocina, datowane

na VII-VIII w., które jest klamrą spinającą przedwojenną i obecną historię mławskiego Muzeum. To jedyny zabytek z dawnych zbiorów, który przetrwał zawieruch wojenną i był impulsem do reaktywowania placówki w 1963 r.

Interesująca jest również łódź-dubanka, wydrżona z pnia, znaleziona w starorzeczu rzeki Wkry w Radzanowie. Takich łodzi używano przez setki lat, tę prawdopodobnie można datować na XII-XV w.

Bardzo ciekawe są również elementy uzbrojenia średniowiecznych wojów: miecz żelazny z XI w. typu wikinga znaleziony pod urominem, jak również żelazne toporów bojowych. Cennym obiektem jest także dobrze zachowany miecz z profilowaną gałką głowicy rkojeńcy z XV w., znaleziony w Zielonej.

Duży zbiór przedmiotów codziennego użytku, datowanych na XI-XV w., pochodzi z badań podgrodzia i grodziska w Szreńsku, są to m. in.: szydła rogowe, przęśliki, igły kościane, podkówki, groty strzały od kuszy i żuku.

O handlu na wielkich skalach wiadczą odkrywane, z reguły przypadkowo, skarby srebrnych monet i ozdób. Skarb ze Stryjewa Wielkiego, który liczy blisko 10 tysięcy monet, bitych niemalże we wszystkich w mniejszych mennicach XI-wiecznej Europy. Interesujące są również dwa skromniejsze znaleziska gromadnie monet z XV w.: skarb z Giedni, który liczy 103 krzyżackie szelęgi, odnalezione w całym glinianym naczyniu oraz skarb monet polskich i krzyżackich z Gadamca, liczący 131 monet.

EL / M

Monety i drobne przedmioty metaliczne

Wazon

Wazon

Broń

Broń

Złoty i srebrny

Przedmiot

Bransoleta

Grzebienie

Kabłączki

Płomy

Adres źródłowy: <https://mlawa.pl/arttykul/muzeum-zaprasza-na-zwiedzanie-stalej-ekspozycji-archeologicznej>